

Večernik

Leto IV. (XI.), štev. 115

Maribor, petek 23. maja 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri

Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409

Velja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:

Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13

Oglaš po tarifi

Oglaš sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

0 ruski emigraciji v Jugoslaviji

Je v zagrebški »Novi Evropi« znani mentor ruske emigracije dr. Aleksije Jelačić napisal zanimiv essay o historijatu i današnjem stanju emigracije v Jugoslaviji. Poteklo je 10 let, kar so se pojavili pri nas prvi ruski emigranti. L. 1920. pa se je razgibal silen val ruske emigracije, ki je tekom časa dosegla v Jugoslaviji število 40.000. Danes je to število seveda že znatno manjše, odšle so velike skupine in mnogobrojni posamezniki, večinoma v Francijo, le malo se jih je vrnilo v Rusijo. Danes bo v Jugoslaviji dejanski še krog 28.000 ruskih emigrantov, od katerih jih je že več tisoč naturaliziranih, to je, niso več ruski, ampak že državljani kraljevine Jugoslavije.

Ruski emigranti v Jugoslaviji so več ali manj elementi višjih in srednjih stanov: veleposestniško plemstvo, višja in srednja birokracija, osebe prostih poklicev, nekaj trgovcev in industrijcev, največ pa častniki. Je tudi večje število navadnih kozakov. Ekonomski se je ta masa več ali manj prilagodila prilikam, da si eden ali drugi danes živi v bedi, si je vendar ogromna večina zagotovila skromno existenco, deloma v državnih in samoupravnih ustanovah.

Ruska emigracija v Jugoslaviji živi zelo intenzivno rusko življenje: ustva rila si je nebroj raznih organizacij, med njimi mnogo zelo aktivnih in koristnih. Vsa emigracija je tudi prepričana, da dogodki v Rusiji zore naglo njej in njenemu povratku v prid. To prepričanje tudi prepričuje končno ureditev ekonomskih prilik emigracije, proces njene prilagoditve in zblizanja tukajšnjemu svetu. Na drugi strani pa tudi potencira politično aktivnost pri večini članov emigracije. Skoro vsa ruska emigracija v Jugoslaviji je desničarski organizirana, levice je popolnoma neznatna. Nekaj časa je bilo celo opaziti progone onih članov ruske emigracije, ki niso upali v »restavracijo«. Danes so se mišljenja ustalila in zavlada je svoboda nazorov. Vendar se še od časa do časa pojavljajo politične borbe, nestvarne in brez pravega političnega obeležja, ki emigraciji delajo veliko škodo.

Vlada in široka družba Jugoslavije je zasnovala rusko akcijo na bazi bratskih čustev in materialne opore. Niso se velika sredstva trošila povsod svrhi primerno, vendar se je mnogo storilo. Zlasti stoji na visokem nivoju zdravstvene ustanove: sanatorij v Vurberku, kirurška bolnica v Pančevu. Ruske gimnazije so dobro urejeni moderni zavodi. Tudi dečji domovi in tabavišče je razmeroma veliko in dobrih. Cela masa ruskih dijakov-studentov je dovršila jugoslovenske univerze, veliko jih študira še danes. Oni, ki študije dovrše, dobe razmeroma hitro službe.

Dasi se opaža tuintam še odvojenost ruske emigracije od domačega prebivalstva, je vendar gotovo, da se

Macdonaldova zmaga

GLAVNI ODBOR DELAVSKE STRANKE MU JE PO 15-URNI SEJI IZREKEL ZAUPNICO Z 210 PROTI 29 GLASOM.

LONDON, 23. maja. Včeraj se je vršila seja izvršilnega odbora delavske stranke, ki je bila po mnenju političnih krogov odločilna za nadaljnjo usodo Macdonaldove vlade. Seja je trajala nepretrgoma 15 ur. Debata je bila zelo živahna in viharina, tako da se je opoldne zdelo, da pride med Macdonaldom in levičarskim krilom stranke do popolnega preloma.

Po kratkem Macdonaldovem otvoritvenem govoru je Oswald Mosley v enournem govoru razlagal svoje stališče in predlagal resolucijo, ki izreka nezadovoljstvo s politiko vlade glede brezposelnosti in zahteva formulacijo novih smernic, ki naj bi bile v skladu z obljubami delavske stranke volilcem pred volitvami.

Macdonald je v svojem, dve uri trajajočem govoru, branil svoje stališče ter zavračal zahteve levice, češ, da bi njih izvedba ogrožala ravnovesje državnega gospodarstva, dočim bi bili uspehi na-

ravnost malenkostni. Tudi minister za delo Thomas je zavračal kritiko politike vlade in zahteval, da se vsi člani delavske stranke podrede strankini disciplini.

Po viharini razpravi se je pričelo ob 11. ponoči glasovanje in je bil Mosleyjev predlog odklonjen z 210 proti 29 glasovom. Vest o Macdonaldovi zmagi se je bliskoma razširila v vseh političnih krogih in je izzvala zelo živahne komentarje. Splošno se smatra, da je Macdonaldov položaj zopet močno utrjen. Odločitev o nadaljnjem razvoju dogodkov pa bo vsekakor padla šele na seji spodnje zbornice v sredo, ko se bo razpravljalo o konservativnem predlogu glede revizije londonske razorožitvene pogodbe. Ako se bodo poslanci levega krila delavske stranke vzdržali glasovanja, tedaj nastane namreč velika nevarnost, da Macdonaldova vlada pri glasovanju propade.

Peklenški stroji ali petarde?

BEOGRAD, 23. maja. Davi so bili pred državnim sodiščem za zaščito države v procesu proti zagrebškim teroristom zaslišani strokovnjaki za peklenške stroje general Deroko, major Dračić in inž. Ilić. Vsi trije so izrazili mnenje, da peklenški stroji, ki so bili najdeni, nikakor niso bili nedolžne igračke ali navadne petarde, kakor jih slikajo obtoženci, marveč hudo učinkoviti pravi peklenški stroji, ki bi lahko povzročili največjo nesrečo. Peklenški stroj, določen za Martinovko, bi v primeru eksplozije deformiral tračnice in porušil most, nakar bi se ponesrečil tudi vlak.

Obtoženi Hadžija je izjavil, da so nameravali položiti peklenški stroj v vodo, kar bi učinek zmanjšalo, tako da ne bi bilo nobene nevarnosti za človeška življenja. Strokovnjaki so nato potrdili, da bi bil učinek v tem primeru res minimalen vendar pa način sestave najdenega peklenškega stroja dokazuje, da je bil določen za eksploziviranje na suhem. Električna baterija bi v vodi sploh ne funkcionirala.

Branitelji obtožencev so nato stavili izdencem še razna vprašanja, vendar pa so strokovnjaki vztrajali pri svojih prvotnih izjavah.

Dr. Beneš o stališču češkoslovaške države do cerkve

PRAGA, 23. maja. V zunanje-političnem odboru je imel dr. Beneš govor, v katerem se je dotaknil tudi Briandovega predloga o ustanovitvi evropske unije. Dr. Beneš je izjavil, da je ta predlog izraz splošnega stremljenja člove-

štva proti vojni in da je njegov namen, onemogočiti ponovitev dogodkov iz l. 1914.

Na tozadevno vprašanje nekega poslanca je nato dr. Beneš pojasnil stališče Češkoslovaške do cerkve ter je naglašal, da smatra država vsa cerkvena posredstva za državno last, prepuščeno v uporabo in izkoriščanje cerkvi. Ta konflikt je Češkoslovaška podedovala še po stari Avstriji in ga radi nepopustljivosti Vatikana še do danes ni mogla rešiti.

Parnik s 1500 potniki v ognju

PARIZ, 23. maja. Turški parnik »Azija«, ki plove po Črnem morju, je od snoči v plamenu. Na krovu je 1500 romarjev in obstoja velika nevarnost, da bodo našli vsi smrt v plamenih. Ogroženemu parniku hite z vseh strani ladje na pomoč.

MARSEILLE, 23. maja. Nesreča na parniku »Azija« je zahtevala veliko število človeških žrtv. Nad 200 romarjev je našlo smrt v plamenih, dočim so se ostali, s posadko vred rešili na ladje, ki so prihiteli ponesrečenemu parniku na pomoč.

PERNAMBUCO, 23. maja. Snoči, ob 19.25 ameriškega časa, je zrakoplov »Grof Zeppelin« končal svoj preokceanški polet in pristal na letališču Ton Al-fondo pri Pernambucu. Nad 100.000 glav broječa množica je prirejala dr. Ecken-nerju viharne ovacije. Zrakoplov je po kratkem manevriranju gladko pristal in je bil pritrjen na železni steber. Dr. Ecken-ner odleti šele jutri v Rio de Janeiro, odkoder se v ponedeljek zopet vrne v Pernambuco in potem preko Lakehursta nazaj v Evropo.

nikjer na svetu ni ruska emigracija tako udomačila in vzrasla z zemljo, ki jo je sprejela, kakor v Jugoslaviji. Udeležba Rusov v skoro vseh panogah javnega in gospodarskega življenja, vedno pogostejši mešani zakoni, zlasti pa aktivno delo v raznih ustanovah (šolah, gledališču) kaže, da je že velik del Rusov našel v Jugoslaviji svojo drugo domovino, s katero trpi in se veseli. Ruska mladina, ki študira

skupno z našo domačo, postaja popolnoma jugoslovenska, da si ohranja svojo rusko narodnost in rusko mentalito. Morda bodo ti tvorili most med Jugoslovenci in Rusi.

Rusi v Jugoslaviji so srečni ne samo, ker lahko jedo tu na pošten način zaslužen skorjico kruha, ampak tudi, ker vidijo povrh še sadove svojega dela v bratski zemlji.

Rumunski gostje pri nas.

Rumunski avtomobilisti, ki posetijo v začetku meseca junija našo kraljevino za lepo število dni, krenejo dne 10. junija, na binkoštni torek zjutraj, z Bleda proti Stajerski in se ustavijo okoli 10. ure v Rogaški Slatini, kjer jih bo pričakovala in pogostila mariborska sekcija Avtomobilskega kluba na verandi Zdraviliškega doma z mrzlo zakusko. Med športniki bodo tudi: princ regent Nikolaj, brat naše kraljice Marije, več aktivnih in bivših ministrov, rumunsko diplomatično osebje v naši državi, generalni konzul, konzuli, več generalov in razne politične osebnosti ter nekatere dame. Okrog poldne spremijo naši avtomobilisti visoke goste do Varaždina, kjer jih prevzame zagrebška sekcija Avtokluba, ki jih povede do Osljeka. Vsekakor važen in pomemben je ta poset za razvijajoči se tujski promet v naših krajih.

Odklonjena koncesija za šofersko šolo v Mariboru.

Banska uprava v Ljubljani je odklonila prošnjo Ludvika Stanitza za koncesijo za ustanovitev šoferske šole v Völkerjevi garaži v Mariboru.

Nalezljive bolezni v Mariboru.

Od 15. do 21. maja je bilo prijavljenih mariborskemu mestnemu fizikatu 5 primerov obolevnosti na nalezljivih boleznih: po 1 škrlatinke, tifusa in vnetja možgan ter 2 primera davice.

Štorklja na potu.

Posnemati usmiljenega samaritana je imel te dni priliko restavrater na Pragerskem. S svojo človekoljubnostjo je namreč rešil neugodnega položaja mater in otroka. Dne 20. maja dopoldne se je z vozom napotila iz okoliške vasi Stražgojci proti kolodvoru Pragersko mala kmetica B. z namenom, da se odpelje v mariborsko porodišnico. Vsled pretresa na vozu je dobila takoj ob izstopu krče. Na kolodvoru je umevno nastala med potniki splošna zmeda. To zmešnjavo je opazil g. restavrater M a j c e n ter odredil takoj prenos bolnice v svojo hišo, kjer je takoj nato kmetica darovala življenje zdravemu in čvrstemu fantu. Poklicani zdravnik ni imel več potrebe posredovati. Mati in sinko se gostujeta v hiši gostoljubnega gospodarja in sta oba zdrava. Gospod restavrater je velikodušno ugodil tudi prošnji za botra in je včeraj kumoval najmlajšemu Pragerčanu. Pač redke slučaj srečanja težkega položaja z izredno človekoljubnostjo.

Zopet nesreča pri podiranju drevja! Včeraj se je pri podiranju drevja v Ribnici na Pohorju ponesrečil 38letni posestnik Rudolf S k e r m iz Ribnice. Padajoče drevo mu je zdrobilo desno nogo nad kolenom. Z vlakom so ga prepeljali na roški kolodvor, kjer ga je prevzel reševalni avto, ki ga je odpremil v bolnico.

Karamboli.

Pred dr. Franzovo vilo v Melju je včeraj okrog 12. trčil v avto trgovca Ladislava Kardoša iz Murske Sobote, ki je vozil tam mimo, trg. Jakob Urbančič, ki je privozil iz vrta vile na cesto, s tako silo, da je razbil šipo in dobil tudi sam nekaj poškodb na telesu. Tudi kolo je poškodovano. — Zasebnik Mihael Tavčar je pa sinoči ob 19. v galopu pridrljal z dvema konji po Aleksandrovi cesti in pri Frančiškanski cerkvi podrl na tla kolesarja, železničarja Al. Zimška, potem pa kar naprej dirjal, da so ga šele na Trgu Svobode ustavili pasanti.

K vprašanju pouka nemščine

JEZIK IN NJEGOVA PRAKTIČNA UPORABLJIVOST. — POSREDOVALNO KULTURNO SREDSTVO. — NEMŠČINA IN FRANCOŠČINA.

Pri nas se je zopet sprožilo vprašanje, ki je bilo aktualno tudi že pred nekaj leti: ali naj se pri naši šolski vzgoji posveča več pažnje pouku nemščine ali francoščine, odnosno katerega drugega jezika? Odgovori na to vprašanje so bili doslej različni, vendar se pa večina strinja z nazorom, da nam je nemščina vsaj danes še toliko potrebna, da je ne gre zane-marjati ali celo odstranjevati. Ker pa gre pri vsakem jezikovnem pouku, izvzemši staro grščino in latinščino, predvsem le za praktično korist, ki jo posameznik more od jezika imeti v vsakdanjem življenju, se zdi tudi nam potrebno spregovoriti k temu problemu par načelnih besed.

Kot Slovenci, ki smo po legi svoje zemlje potisnjeni v sredino Evrope in smo tako sosedje Italijanov, Nemcev in Madžarov, smo pred vsem na te narode navezani tudi gospodarsko in prometno. Če pregledamo bilance našega izvoza in uvoza, vidimo že takoj, da je usmerjen v prvi vrsti na sever in na jug, v Avstrijo, Nemčijo in Čehoslovaško in iz njih ter v Italijo in iz nje. Vse druge države, kakor Francija, Anglija, Španija itd., stoje daleč v ozadiju ali pa so za našo trgovino celo popolnoma brezpomembne. Prav v istih smerih se pa giblje tudi ogromna večina našega tujkega prometa: dotoka tujcev k nam in odtoka naših ljudi v tujino. V naše kraje prihajajo pred vsem Nemci iz Avstrije in Nemčije, potem Čehi, nekoliko še Madžari (posebno v Rogaško Slatino) in Italijani (bolj po gospodarskih poslih). Obiski Francozov, Angležev in drugih so le slučajnostni in redkoštevni.

Gospodarsko in prometno smo Slovenci tedaj navezani skoraj izključno le na srednjo Evropo, glavni občevalni in prometni jezik v tem ozemlju pa je — nemščina! Ž njo lahko korespondiramo, trgujemo in potujemo po Avstriji, Nemčiji, Švici, Poljski, Čehoslovaški, Madžarski in tudi po Romuniji in baltičkih državah, zato je pouk in obvladovanje nemščine danes

za vsakega gospodarskega človeka in sploh za vsakega inteligenta daleko in neprimerno važnejša stvar, kakor pa poučevanje in obvladovanje francoščine in angleščine. S tega stališča mora biti ta pravda že a priori rešena na korist nemškega jezika, ki nam ni le koristen, ampak **neobhodno potreben!** Prav iz istega razloga pa nam je tudi italijanščina še vedno daleko nujnejša kakor katerikoli jezik zapadne ali vzhodne Evrope.

Ker pa pri vprašanju, za kateri jezik naj se odločimo, ni merodajna izključno le praktična uporabljivost, čeprav je najvažnejša, je treba, da se vsaj mimogrede dotaknemo tudi kulturnega pomena. Kot majhen narod, ki še nima in nikakor ne bo imel v svojem lastnem jeziku vsega, kar potrebuje za lastni kulturni in posebno znanstveni razvoj, smo bili, smo in bomo tudi v bodočnosti navezani na literaturo, posebno znanstveno literaturo ostalega sveta večjih narodov. Doslej nam je posrednik med tem večjim svetom in nami bila nemščina, vsaj pretežno, in vendar ni razvoju naše samobitne kulture prav nič škodovala, prej le koristila. Res pa je, da bi nam utegnili škodovati takoj tedaj, kakor hitro bi nam več ne bila nevarna in ne bi gledali na njeno posredovanje kritično, kakor smo gledali za časa obupnih naporov za ohranitev svoje samobitnosti. Zato in skrajno izključno le zato pa nam je potrebna kontrola no drugi posredovalki, po — francoščini!

Problem jezikovnega pouka pri nas se da po vsem tem tedaj prav lahko pravilno rešiti. Nemščina bodi naš posredovalni jezik v gospodarskem, prometnem in deloma tudi kulturnem oziru, francoščina pa bodi jezik kulturne kontrole in objektivacije naše samobitnosti napram sebi in svetu. Prva naj se poučuje tedaj v vseh onih šolah, ki vzgajajo mladino za vsakdanje, posebno gospodarsko življenje, druga pa v tistih, ki nam ustvarjajo višje intelektualce, v prvi vrsti znanstvenike.

senski in zimski meseci najnevarnejši za zdravje dece, ki so v starosti, ko jih lahko napadejo infekcijske bolezni. Kako lahko dobi Vaš otrok v tem mrzlem času prehlad, vnetje grla, angino, in da se iz tega prav čisto razvijejo zavratne davice in škrlatica Vam je brez dvoma poznano. No hvala Bogu, sedaj postaja toplo, sedaj so te skrbi pri kraju, konec. — Ne ni konec, za onega, ki misli nekoliko naprej, ki ve, da pride za poletjem zima, omenim še sledeče: V maju, juniju in juliju je najprimernejši čas za zaščitno cepljenje proti davici in proti škrlatici. Proti davici se cepi na ta način, da se enostavno trikrat v razdobju nekaj dni namaže priznano dr. Löwensteinovo protidifterično cepivo na kožo otroka. Proti škrlatici pa tako, da se trikrat v razdobju nekaj dni vbriže protiškrlatinsko cepivo pod kožo. Tako, ko ste storili to, potem se šele lahko oddahnete, potem Vas ne bo več skrbela prihodnja zima. Cepljenje se vrši v Zdravstvenem domu proti malenkostni odškodnini, za manipulacijo pa brezplačno. Istotam dobi lahko vsakdo tozadevna pojasnila.

Darilo »Ljudski knjižničar«.

Iz sodne poravnave radi žaljenja časti med gg. U-g in U-r je prejela »Ljudska knjižnica« iz pisarne dr. Avg. Reimana poravnalni znesek Din 400. Bilo bi želeli, da žaljenje časti večkrat konča na ta način v korist kulture!

Vsi v Mariboru stanujoči rezervni oficirji.

ki so prejeli uniforme od države odnosno Udruženja rezervn. oficirjev, se pozivajo, da se javijo radi pregleda v oddelku za rekrutacijo pri komandi mariborskega voj. okruha. Trstenjakova ul. 3, dne 28. maja od 16.—18. ure

Mariborski in dnevni drobiž

K volitvam v Društvo hišnih posestnikov v Mariboru

Iz krogov hišnih posestnikov nam poročajo: Razmere v Društvu hišnih posestnikov v Mariboru so vse prej kot zdrave. Zlasti proti sedanjemu predsedniku, stavbeniku g. Juliju Glaserju, postaja odpor vedno močnejši. Velika večina ostro graja njegovo samolastno postopanje in preširokogrudno razpolaganje z društvenim premoženjem. Ogromna večina društvnikov je vrh tega mnenja, da je že skrajni čas, da dobi društvo predsednika, ki bo zmožen državnega jezika, dočim je sedaj potreben tola-mač in odgovarja predsednik dosledno samo v nemškem jeziku. Nerazpoloženje društvnikov članov proti sedanjemu predsedniku je prišlo prav jasno do izraza tudi na zadnjem občnem zboru društva, na katerem je blagajnik g. Leopold Bartha jako ostro kritiziral odlaganje revizije blagajne, ki se je vršila šele 1 dan pred občnim zborom ter skrajno pomanjkljivost letnega poročila. Oklonil je tudi vsako odgovornost za podani račun, ki ga je v naglici sestavil g. Vid Murko in po katerem ima društvo približno 4000 Din gotovine, češ da znaša društvena gotovina 10.000 Din, katere je on sam naložil. Njegova izvajanje so vzbudila splošno odobravanje velike večine članov, ki so se končno tudi zedinili za listo, ki jo je predlagal g. Bartha. Toda predsednik g. Glaser te liste sploh ni hotel dati na glasovanje, čeprav bi dobila čisto gotovo 300—400 glasov, temveč je kratkomočno proglasil za izvoljeno listo, ki jo je sestavil prezidij sam, a je bilo oddanih zanj največ 61 glasov. Ogromna večina zborovalcev je nato z glasnimi protesti: »Kje je druga lista? Zahtevamo predsednika, ki je zmožen državnega jezika!« zapustila občni zbor. Vložena pa bo seveda še pritožba proti volitvam na pristojno oblast.

Klic iz občinstva.

Naše mesto ima zelo malo brezprašnih šetališč ali — izvzemši naš park — pravzaprav nobenega. Tomšičeva ulica je sicer policijsko zavarovana pred motorji in avtomobili, a kaj pomagajo table in svarilni napisi, če pa ni nikjer roke pravice. Niti v parku ni človek varen pred to šibo božjo. Kaj naj še le rečemo o Lajteršbergu, cesti proti Sv. Petru, Hočam in Kamnici! Najlepša in najdaljša je gotovo slednja mimo novih vil proti Lorenčiču. Od ranega jutra se spre-hajajo tukaj meščani in matere z majhnimi otročički. Žalibog pa moramo ugovoriti, da bomo ali smo večinoma že tudi s tega pota pregnani. Kakor da avtomobili ne bi imeli druge poti, morajo ravno po tej cesti dvigati cele oblake prahu in zavijati vanj vse šetalice. Pri Lorenčiču je sedelo te dni krog sto ljudi na vrtu, avtomobili pa so jim metali cele oblake prahu na jed in pijačo po mizah. Komu je to prav? Iz občinstva prihaja zato zelo nujna prošnja: Občina Maribor in okrajni zastop naj storita vse potrebno, da bo pred motorji in avtomobili zaščiteno to najlepše mariborsko sprehajališče. Ukrene pa se naj tudi kaj zoper kolesarje, ki jim cesta ni dovolj široka, da s svojimi kolesi nadlegujejo pasante po pešpoti. Prosimo!

Sprememba posesti.

Mariborski paromlin Karl Scherbaum je prodal hišo v Tattenbachovi ul. 5 Alojzu in Antoniji Senici iz Studencev, za 460.000 Din.

Koncert v mestnem parku

bo v nedeljo od pol 11. do 12. ure. Svirala bo godba »Drava«. Kapelnik g. Koudelka.

Odlikovanje odlične poštne uradnice.

V poročilu o izročitvi odlikovanja starejši pošte v Rušah gđ. Jerici Grizoldovi navedena gg. inspektorja dr. Janžekovič in dr. Lebar nista prišla k slavnostnemu aktu, kakor se nam naknadno poroča, oficijelno kot zastopnika poštne direkcije, ampak le slučajno in popolnoma privatno, ker sta se mudila tiste dni službeno v Mariboru.

Veliko zanimanje v Mariboru za gostilničarsko pivovarno.

Mariborska pekovska zadruga je imela v sredo v gostilniških prostorih g. Emeršiča, odbornika gostilničarske pivovarne, svoj izreden občni zbor, ki ga je vodil predsednik zadruga g. Horvat. Delegat pripravljalnega odbora gostilničarske pivovarne, gosp. Alojz Planinšek, je podal obširno poročilo o gostilničarski akciji, gosp. Emeršič pa je naglašal pomen sedanjega boja gostilničarjev za osamosvojitve, ki ga simpatično zasleduje tudi vsa javnost. Pekovska mojstra gg. Kavčič in Koren sta se odločno zavzemala za to, da se pridruži akciji gostilničarjev tudi pekovska zadruga. Tajnik zveze gostilničarskih zadrug g. Peteln je ob zaključku še pozval zborovalce, naj razvijajo med svojimi tovariši vso potrebno propagando za ustanovitev gostilničarske pivovarne, ki ne bo izdelovala samo pivo, temveč tudi kvas in slad.

Danes — petek

veliki kabaretni večer v Veliki kavarni

Izzrebane srečke.

Sledeče, v upravi »Jutra« in »Večernika« kupljene srečke so se zadele po Din 500: 89104, 46625, 9720, 9711, 46633, 59520 in 98182. Istotam še nekaj četrtninskih srečk na razpolago

Vse govori

o nedeljskem nastopu Sokola Maribor-matica in je pričakovati največjega obiska. Kakor smo zvedeli, pride tudi večje število Celjanov. Ker je število sedežev omejeno, je treba priti pravočasno.

Grečaničova liturgija.

ki jo bo izvajal mešani zbor Glasbene Matice 4. junija v stolnici, je blagor glasna, globoko občutena pravoslavna cerkvena skladba. Vrstijo se v njej spevi, drug lepši od drugega: ponižni in skromni prošnji sledi mogočna »Vera«, nato prekrasni »Oče naš« itd. So to pravi glasbeni biseri, mistični in blagodoneči, kakršne je zmožna napisati le globoka ruska duša. Kdor ljubl lepo besem, naj ne zamudi tega koncerta!

Promet izletniških vlakov v soboto, dne 24. maja.

Ker pri izletniških vlakih v soboto, dne 24. maja ni pričakovati zadostne frekvence, zato ta dan ne vozijo izletniški vlaki na progi Ljubljana gl. kol.—Bistrica Boh. jez., Ljubljana gl. kol.—Kamnik, Kranj—Tržič in Jesenice—Kranjska gora, Maribor gl. kol.—Fala in Maribor gl. kol.—St. Ilj.

Ferijska kolonija v Martinčiči pri Sušaku.

Termin za prijava poteka ter se zaključuje sprejemanje prijav v Zdravstvenem domu v Mariboru dne 29. maja. Kolonija se bo vršila v dveh grupah in sicer prva od 1. do 30. julija samo za učence srednjih šol, druga pa od 1. do 30. avgusta samo za učence srednjih šol in deco iz osnovnih šol obojega spola. Zaključek prijav pa je za vse 29. maj. Kolonija nudi posetnikom poleg vse oskrbe in dobre prehrane (kuhajo sestre iz Maribora), stalno nadzorstvo in zdravniško kontrolo po zdravniku, ki bo stalno v koloniji. Za gojenje športa in iger je preskrbela uprava kolonije vsa potrebna sredstva za: veslanje, jadranje, plavanje, tekanje, tenis, krogla-nje, kroket, waterpolo itd.

Zadruga brivcev

obvešča občinstvo, da bodo jutri, v soboto, na Ciril-Methodov dan, brivnice in frizerski lokali ves dan odprti.

Gledališka predstava.

Jutri, dne 24. majnika, ob 20. uri, uprizoni društvo »Männeresangverein« v Union-dvorani znano angleško opereto »Geiša«. Predprodaja vstopnic pri Höferju. 1525

Prednaznanilo.

Pogrebno društvo v Radvanju priredi v nedeljo, dne 6. julija veliko poletno veselico v staro znani gostilni g. Franja Krainza, ki bo istočasno praznovala 100letnico svojega obstoja. 1520

Mariborsko gledališče

REPERTOAR.

Petek, 23. maja. Zaprto.

Sobota, 24. maja ob 20. uri »Herman Celjski«. Kuponi.

Nedelja, 25. maja ob 20. uri: »Piskrovez«. Kuponi. Znižane cene.

Iz gledališča. V soboto, 24. tm. se ponovi znamenita drama iz celjske preteklosti, Novačanov »Herman Celjski«. — V nedeljo, 25. tm. se po daljšem predledku ponovi Leharjeva opereta »Piskrovez«, ki je v početku letošnje sezone dosegla prav lepe uspehe ter se odlikuje po zelo zabavnem dejanju in melodiozni muziki. Znižane cene. — V kratkem se bo vršila še tretja krstna predstava slovenske novitete v mariborskem gledališču. To pot se bo uprizorila drama mariborskega pisatelja dr. M. Šnuderla »Pravilica o rajski ptici«. Pisatelj je v poslednjem času prejel za svoja dela zelo lepa priznanja ter se pričakuje krstna predstava njegovega dela z velikim zanimanjem. — Nadalje se pripravlja za 35letnico gospe Štefe Dragutinovičeve komedija »Bobrov kozuh« v režiji g. J. Koviča.

Za one, ki imajo otroke

Za vsakega, ki ima otroke, je najnaravnejše, da jim posveča vso skrb in ljubezen. Lepo razvijajoč se otrok je veselje staršev, žarišče ljubezni vse družine. Kdo izmed Vas, cenjeni starši, skrbeče in ljubeče matere in očette, ne želi svojim otrokom sreče, zdravja in dolgega življenja. Pomlad je v deželi, lepi dnevi se nam obetajo, toplemu poletju gremo nasproti. Zima, šole so pri kraju, z njimi je pa tudi pri kraju moreča skrb za otrokovo zdravje. Vsak izmed Vas ve, da so ie-

Na kaj opirajo boljševiki svojo moč?

NE NA RDEČO ARMADO. AMPAK NA ODREDE GPU. — DOVRŠEN SISTEM NOTRANJE OBRAMBE. — ŠEST TIPOV ODREDOV, VOJAŠKI ORGANIZIRANIH.

Sovjetski Rusiji je danes položaj tak, da tvori komunistično stranko 1% prebivalstva cele države, in ta odstotek vlada državo in zapoveduje vsem ostalim 99% prebivalstva. To je mogoče samo s pomočjo organizacije nadzornega sistema nad prebivalstvom, potom privilegiranih vojaških odredov in potom smotrenih mer v slučaju odpora. Glavna opora komunistov v SSSR so bajoneti. Ven dar pa ne »krasnaja armija« (rdeča armada). Zakaj odkar se je pričelo s kolektivizacijo, ki ruši interese vasi, se je v rdeči armadi počelo pojavljati »kmetjsko razpoloženje«, pokret »na desno«. Naravno, saj je rdeča armada kot vojno telo po rodbinskih vezeh tesno vezano na vas. Zakaj od delki rdeče armade se po večini dopolnjujejo s kmetjskimi sinovi. Zato bajoneti rdeče armade niso več preveč sigurni in se boljševiška moč nanje ne naslanja.

V SSSR je izredno ostro določena meja med vojaškimi oddelki, odrejenimi za borbo z zunanjimi neprijatelji, in med posebnimi oddelki, ki imajo nalogo, da se bore proti notranjim neprijateljem. Vodilni moskovski krogi se prav dobro zavedajo, da vočigled 83% kmetjskega prebivalstva v SSSR ni mogoče dati armadi »razredni« značaj. Zato so našli način, da se ustvarjajo posebni zaupni, strokovni in popolnoma razredni delavsko-komunistični oddelki, na katere vladajoči režim naslanja svojo moč. To je vojska za notranjo obrambo. Zmotno je mnenje, da se odredi za notranjo obrambo sestavljajo izključno iz odredov GPU (državne politične uprave). Dejanski je ta vojska sestavljena iz odredov GPU in iz raznih drugih formacij. Sistem notranje obrambe so boljševiki do dovršenosti izpopolnili. Formirani so posebni oddelki za vzdrževanje komunističnega reda v vseh pomembnih panogah notranjega državnega življenja. Zaščiteni so vladni organi, prometna sredstva, ceste, industrijska podjetja, vodovodi, skladišča, komunistične komisije v vaseh itd. Samo z močjo teh posebnih oddelkov, ki nimajo nič skupnega z rdečo armado, morejo boljševiki držati v oblasti ogromno državo, vrše nadzorstvo nad nezanesljivim kmetjskim stanom, razpošiljajo kazenske ekspedicije in terorizirajo prebivalstvo.

Razvoj letalstva v Ameriki

SILEN NAPREDEK V IZPOPOLNITVI APARATOV IN CELEGA LETALSKEGA SISTEMA. — ZAVODI ZA RAZISKOVANJA IN PREIZKUSE. — NOVI TIP PADALA. — OGROMNA PRODUKCIJA.

V razvoju ameriškega letalstva lahko razlikujemo tri dobe: prvo pred vojno do l. 1914., drugo od 1914 do 1924, tretjo od 1924 do danes. Pregledati hočemo glavne dogodke zadnje dobe.

Kako silno se razvija letalstvo v Ameriki, kaže dejstvo, da je bilo v l. 1929. izvršenih programatičnih poletov v skupni razdalji 16 milijonov milij napram 10 in pol milijonu milij v letu 1928. in da je bilo prevoženih v letu 1929. 85.000 potnikov in osem milijonov funtov blaga napram 49 tisoč osebam in 4 mil. funtov blaga v letu 1928.

Razvoj letalstva v Ameriki se lahko presoja tudi po tem, da je danes glasom statističnega poročila trgovinskega ministrstva tam 32 zračnih prog za ekspresni prevoz, 47 poštinih in 61 osebnih prog v obratu. Glasom iste statistike je bilo do 22. aprila 1930 v Ameriki 6465 licenciranih letal, 3232 pa jih je bilo še v evidenci. 15.000 milij letalskih prog je opremljenih v najpopolnejši meri z vsemi varnostnimi napravami, isilni pristaneč, razsvet-

K oddelkom za notranjo obrambo spadajo sledeče formacije:

1. Notranji odredi GPU. Ta kategorija je najboljše organizirana in ima največ članov. Dopolnjuje se s strokovnim »razrednim« moštvom in razpolaga s specialno voljenimi poveljniki. Vojski imajo privilegirano položaj, dobivajo večjo plačo, posebne doklade in boljšo uniformo. Komunistična stranka ceni to vojsko višje nego celo rdečo armado. Ti odredi so tehnično sijajno oboroženi, imajo tudi veliko radiopostaj. Celokupno število vojakov GPU znaša 80.000 mož. Ti odredi ostanejo doma tudi v slučaju vojnih operacij na zunaj, da branijo varnost komunistov doma napram domačemu prebivalstvu.

2. Drugi tip posebne vojske v SSSR so odredi čuvajev kaznjencev, zaporov in koncentracijskih taborišč. Ti imajo celo veliko organizacijo »zaščitnih« divizij, brigad in polkov. Dopolnjujejo se po istih načelih, kakor odredi GPU, s kojimi tesno sodelujejo.

3. »Mestni strelski odredi« imajo nalogo, da ščitijo in vzdržujejo prehrano armade. Vsak arzenal, vojno skladišče itd. ima svoj posebni odred.

4. Posebni odredi so tudi za zaščito organov sovjetskih oblasti, n. pr. četa za zaščito narodnega komisarja zunanjih poslov itd.

5. Za zaščito prometa in narodnega gospodarstva je takozvana Vohra (vojaška zaščita), ki se vzdržuje kot »strelska zaščita prometa« in kot »militarizirana zaščita industrijskih podjetij«. »Vohra« je vojaški organizirana in velja za njo vsi zakoni rdeče armade. Štab je v Moskvi. Članov »Vohre« je krog 100.000.

6. Posebna organizacija je tudi obmejna straža, ki izolira SSSR od zunanjega sveta in vrši redarstveno in redarsko-carinarsko službo. Ti odredi so igrali važno ulogo na zapadni meji povodom bega kmetov pred kolektivizacijo.

Vsi ti specialni odredi se tudi po svojih uniformah razlikujejo od navadnih vojakov rdeče armade. N. pr. vojaki GPU nosijo modre hlače, čepice z rdečim okvirjem in modrim gornjim delom. Zaščitna straža ima rdeče trikote na navadni uniformi rdeče armade itd. Vsi ti odredi pa tvorijo komplicirani sistem notranje obrambe SSSR in na njih se naslanja kot na najzupnejši element komunistična stranka.

ljava, reflektorji, radio-svetilniki itd. Današnja povprečna brzina civilnih letal znaša v Ameriki 100 milij na uro in skušajo to brzo dvigniti na 140 milij na uro. Za vojaška letala je določen standard na 200 milij.

Za letalska raziskovanja se potrošijo v Ameriki (Zedinjenih državah) orjaške vsote. Največji letalsko-raziskovalni zavod je v Wright-Fieldu v Daytonu. Zgradili so ga s stroški 3 milijonov dolarjev in njega ureditev je stala več nadaljnjih milijonov. Zavod se bavi z vojaško-aviatičnimi raziskovanji, zlasti s standardiziranjem letalskih strojev, preiskovanjem propelerjev, motorjev in drugih naprav za izboljšanje in poenostavljenje. Iščejo se nova cenejša sredstva, preizkušajo se novi modeli, delajo se praktični poleti v megli in oblakih, poskusi s padali, razsvetljevanjem letalskih prostorov itd. Padala, izdelana v Wright-Fieldu se odlikujejo po svoji sigurnosti. Danes izdelujejo tam že padala s premerom 24 m, ki se bodo uporabljala za spuščanje popolnoma poškodovanih letal. Zaznamovati je tudi vse polno drugih novih iznajd.

Letalska vremenska prognoza se je izpopolnila.

V ministrstvu za trgovino je bil že leta 1926. urejen poseben resort za letalstvo, ki ima več oddelkov. Tekom treh let je bilo iz tega urada izdanih 20 letalskih legitimacij za 321 pilotskih študentov, 190 licenc za razne letalske tipe, 26 motorskih licenc, 6740 letalskih licenc, 8478 pilotskih in 6421 licenc za letalske mehanike. V celih Zedinjenih državah je 775 zdravnikov poverjenih s preiskavo pilotov na njihove duševne sposobnosti. Samo v letu 1929. je bilo preiskanih 28.153 takšnih kandidatov.

V letu 1928. je bilo v Zedinjenih državah izdelanih 14358 propelerjev, v 94 tvornicah 4217 letal v vrednosti 38 milijonov dolarjev in 129 hidroplanov v vrednosti treh milijonov dolarjev. Ti kratki podatki zadostujejo, da osvetlijo ogromni razvoj ameriškega letalstva.

Tvornice na morju

Ob priliki velikih ribjih lovov in konzerviranja rib ostanejo znatne količine materiala, ki za jedila niso uporabne, vendar pa niso brez vrednosti. Ne gre tu samo za odpadke, ampak tudi za velike množine raznih malih ribic in drugih morskih prebivalcev, ki so slučajno mimogrede prišli v mreže. Vse to predelati v razne delikatese, bi bilo težko in predrago in tudi niti od daleč tako dobro, kakor so že stari znani ribji produkti. Zato že od nekdaj iz tega izdelujejo zlasti takozvano ribje olje. Tvornice za predelovanje teh postranskih plenov najdemo po raznih ribiških pristaniščih. Seveda so kaj vredna samo velika podjetja. Zakaj če se ribji lov raztegne na dolge obalne proge, se ne izplača predelovanje v malih tvornicah. Zato so praktiki prišli na idejo, da bi parnike preuredili v tvornice. Takšna ladja-tvornica bi plavala ob obali, bi zbiral odpadke in jih v svoji notranjosti predelovala po najnovejših tehničnih metodah. Neka norveška družba že ima takšno najmodernejšo urejeno ladjo-tvornico. Na ladji je med drugim prostran laboratorij, v katerem izvršujejo vse potrebne analize, dalje so tam sterilizacijski stroji, aparati za sušenje, soljenje, sortiranje, reševanje in za odstranjevanje znanega neprijetnega ribjega vonja; končno je tam električni avtomatski stroj, iz kojega se zmletina naravnost siplje v vreče. Tehnika predelovanja je po najmodernejših principih znanosti, tako da v zmletini ostanejo v polni količini dušične tvarine in fosfornokislo apno. Nedavno so neka podjetja za lov na kite uredila še druge tipe ladij-tvornic. Dozdaj so kite lovili v glavnem za to, da so iz njih dobivali olje, dočim so ogromne količine mesa enostavno metali nazaj v morje. Na modernih vodnih tvornicah pa imajo sedaj tudi stroje za dobivanje masti, obenem pa stroje za predelovanje kitjega mesa, da postane prikladno za človeško hrano. Iz odpadkov in ostankov pa delajo kitjo zmletino, ki jo uporabljajo kot hrano za domače živali.

Originalni sleparji v Parizu

Pariška policija je aretirala te dni zanimivo zločinsko trojico. Bila sta to Madžar Forbach in ruski begunec Akimov, ki sta se ponudila starinarju Sermanu, da ustanovita tiskarno za ponarejanje dolarjev. Starinar Serman se je takoj strinjal z načrtom in izplačal obenem vnaprej 250.000 frankov za ustanovitev tiskarne. Forbach in Akimov pa sta s tem denarjem kupila manjše dolarske banke, ki sta jih potem predložila starinarju Sermanu kot ponarejene. Serman je bil naravnost očaran nad dovršenim delom in je izplačal sleparjem potem še 50.000 frankov. Tu pa je nenadoma »eksplozirala« tiskarski stroj in dolarski blagoslov je prenehal, še predno se je mogel pričeti udeleževati. Starinar je namreč dognal, da je bil osleparjen in je dal oba sleparja aretirati. Seveda pa je policija z njima vred vtaknila v zapor tudi njeza.

Sokolstvo

Ruše-Selnica

Vse one, ki nameravajo dne 29. maja pohiteti na župni zlet in otvoritev Sokolskega doma v Ruše, obveščamo, da je gospod minister saobračaja dovolil vsem udeležencem tega zleta četrtinsko vožnjo. Vsak, ki gre na zlet, si na podlagi »Uverenja«, ki ga dobi pri Sokolskem društvu, kupi na odhodni postaji polovično karto, ki velja dotičnim, ki se izkažejo, da so bili na zletu, tudi za povratek. To potrdilo bo dobil vsak na dan zleta na telovadšču. Vozni listek velja od 26. maja do 1. junija.

Vsem Sokolskim društvom!

Gospod minister saobračaja je dovolil za vse udeležence delnih župnih zletov v Rušah dne 29. maja in v Murski Soboti dne 1. junija četrtinsko vožnjo za vse udeležence, ki se izkažejo z »Uverenjem« Sokolske župe v Mariboru. Sokolska društva naj si takoj priskrbijo za svoje zletnike potrebno število »Uverenj« pri Sokolski župi v Mariboru, Narodni dom.

Sport

Mariborski zimskosportni podsavez.

Seja upravnega odbora bo v torek, dne 27. maja ob 20. uri v mali sobi restavracije »Orel« (sejna soba). Odborniki se radi važnosti sporeda (občinski zbor, predlogi za skupščino JZSS) pozivajo, da se seje sigurno udeležijo — Tajnik MZSP.

30letnica kolesarskega kluba »Edelweiß«.

Mariborski kolesarski klub »Edelweiß 1900« proslavi svojo 30letnico v nedeljo, 6. julija ob 8. zjutraj s cestno dirko za domače in inozemske kolesarje. Popoldne pa bo »Pri lipi« (Anderle) v Radvanju velika ljudska veselica.

Iz LNP.

Klubi se ponovno opozarjajo, naj takoj pošljejo slike svojih prvih moštev, če želijo, da se priobčijo v slavnosti številki »Sportnega lista« ob priliki desetletnice LNP. — Predajo se kazenskemu odboru LNP s takojšnjim suspenzom sledeči igralci, ker niso na stopili v poudarjenih moštvih dne 18. t. m. v Ljubljani: Priveršek, Bertonec, Najžer (vsi I. S. S. K. Maribor). — Opozarjajo se klubi LNP, da bodo odbori LNP položili vse dopise, ki ne bodo podpisani od dveh članov klubovega predsedstva, ad acta. Nadalje se klubi opozarjajo, da so odgovorni, če se igralci, ki jih nominira LNP za svoje prireditve, ne odzovejo pozivu. Proti igralcem, ki se ne bodo odzvali pozivu LNP v primeru nominiranja v teame, ki jih sestavi LNP, se bo najstrožje postopalo. Kot opravičilo se vzame na znanje le smrtni primer v družini in bolezni, kar bo ugotovil zdravnik, ki ga bo določil LNP.

Odškodnina za tifus

V Lyonu se bo vršila te dni pred sodiščem zelo zanimiva razprava. Leta 1928. se je namreč v mestu silno razširila epidemija tifusa. Zahtevala je tudi nad 300 smrtnih žrtev. Prebivalstvo je bilo mnenja, da je epidemijo povzročilo zanemarjeno stanje lyonskega vodovoda, nakar so sledile ovadbe proti ravnatelju, inženjerjem in delovodji vodovoda. Žrtve epidemije, oziroma njihovi preostali, so se organizirali in zahtevajo odškodnino v znesku 50 milijonov frankov. Proces bo najbrže trajal teden dni in pričakuje javnost njegov izid z velikim zanimanjem.

Za 14. mednarodno konferenco dela, ki se bo meseca junija vršila v Ženevi, so kot zastopniki delodajalcev iz naše države imenovani od ministrstva za zunanje zadeve, na predlog ministra za socialno politiko, gg. dr. Cvetko Gregorič, tajnik centrale industrijskih korporacij v Beogradu, kot delegat, M. Bauer, generalni tajnik Saveza industrialcev v Zagrebu, in dr. Adolf Golja, tajnik Zveze industrialcev v Ljubljani, pa kot eksperta.

Michel Zévaço

Lukrecija Borgia

Zgodovinski roman

101

Nocoj bo, prepričan sem!... Nocoj pride... Ah, navada samotarenja. Navada, govoriti sama s seboj! Vse misli stare Mago so mi znane!

Naenkrat se je zdrnil. Na drugem koncu hodnika je bil pravkar zapazil nekaj temnega, nerazločnega; tilho se je vleklo ob steni.

Abat Angelo se ni ganil izpred svojih priprtih vrat. V njegovi sobi ni bilo luči. »Tisto« je prihajalo bliže. Kmalu je bilo pred njim.

Angelo je mahoma iztegnil roko. Njegova roka je našla tujo roko ter jo krepko zgrabila. Potegnil je postavilo k sebi, v svojo sobo, in zaprl vrata. To se je zgodilo v trenutku in ob najglobljem molčanju. Samo abat je zamrmral:

»Molčite! Sicer zakričim in vas ovadim!...«

Nato je prižgal plamenico. In v njeni luči se je prikazala Mago. Brez jeze je zrla nanj, ki je bil vstal med njo in med papežem. Angelo ni bil izpuštil njene roke.

»Sedite,« je dejal tiho. »da se pomeniva... Vem, da prihajate z namenom, umoriti svetega Očeta... Z eno samo besedo bi vas lahko dal prijeti, in to bi bila vaša smrt. Toda vi vidite, da ne izrečem te besede...«

»Torej,« je dejala Rosa Vanzo s čudnim nasmehom, »je tudi vaš namen umoriti Rodriga Borgia?«

»Ne! Jaz ne želim njegove smrti, ako bi bila njegova smrt brez koristi zame, kakor bi bila v tem trenutku. Toda mogoče je, verjetno in celo gotovo je, da mi bo nekega dne papeževa smrt služila...«

»Česa torej hočete od mene?«

»Da počakate,«

»In če nočem ali ne morem počakati?«

»Potem zakričim in zbudim ljudi; primejo vas ter vas usmrte! In vi umrete v strašnem obupu, da niste mogli izvesti svojega maščevanja!«

Rosa Vanzo je pozorno pogledala abata. Na njenem okamenem obrazu, kjer niso imela razburjenja niti toliko moči kakor nevihte na zamrzlem morju, se je za hip pojavila nekaka radovednost ter oživila njen mračni pogled.

»Mladi ste,« je izpregovorila počasi. »V tisti starosti se nahajate, ko človek ljubi in sovraži s silo, v času, ko čustvo gospoduje nad razumom... In vendar, vaše obličje se mi zdi zagonetno. Kakšna je vendar tista tajna strast, ki vas tira po vaši poti?«

»Častihlepnost!« je odgovoril abat Angelo ter prijel starko za komolce. »Lahko vam povem to — vam, ki niste več človeško bitje, vam, ki se mi vidite kakor pošast maščevanja v lastni podobi... Častihlepnost! Ali me razumete?... Ta strast je pač vredna vaše!«

»Da, razumem!« je rekla Rosa, počasi maha z glavo. »Vi ste živeli v ozračju, zastrupljenem od Borgilcev, in ta strup vas je prepoil do dna duše. Polmili ste, kako lahko se je povzdigniti visoko nad hlančevske trume, ako ima človek voljo, zadušiti v sebi sleherno ljubezen, sleherno sovraštvo, sleherno človeško strast... Prav imate. Vi ste sila zase, in vaša sila je vredna moje.«

»Torej ste pripravljeni počakati?«

»Čakala sem leta in leta, zato lahko čakam tudi še nekaj dni. Torej kdaj pride tisti trenotek?...«

»Kadar pride, vas obvestim.«
Rosa Vanzo je povsila glavo, kakor da globoko premišlja.

»Naj bo!« je dejala naposled. »Počakati hočem. In kadar pride čas, me boste vedeli kje iskati...«

Po tem srečanju sta imela z abatom še več razgovorov v votlini nad prepado. Tisti dan, ko je papež na naglem odpotoval, jo je poiskal.

»Papeža ni več v Tivoli,« je dejal.

»Vem,« je mirno odgovorila Rosa Vanzo.

»Papež se je zatekel na Caprera k svoji hčerki Lukreciji. Cezarjeva armada je bila poražena... zgodila se je pravcata! katastrofa... v Rimu in tudi drugod pa se razvema upor.«

Starka je navidezno z veliko mirnostjo poslušala te podrobnosti. Zamrmrala je samo:

»To je kazen, ki prihaja!... Slučaj mi je ubranil, da ga nisem umorila ono noč. Blažen bodi ta slučaj, kajti zdaj lahko Rodrigo prisostvuje propadu svoje moči! Toda odslej, mladi mož, se požurite...«

In tiše, kakor da govori sama sebi, je dodala s tresočim se glasom:

»Caprera... Dobro!...«

LVII.

Oče in hči.

Kako uro po odhodu Cezarja, ki se je vrnil v svoj tabor, kakor se bralec spominja, je šel abat k votlini nad Anijem. Po njegovem nervoznejšem vedenju in po temnem ognju, ki je gorel v njegovih očeh, je stara Rosa uganila resnico:

»Ali je ura prišla?« je vprašala hladno.

»Da, odhajam...«

»Vi hočete reči: odhajava?«

Angelo je nekaj hipov molčal. Dolga guba se mu je vlekla preko čela. Rosa ga je motrila z napeto pozornostjo.

»Torej,« je dejala.

»Poslušajte,« je izpregovoril abat nazadnje. »Ura je prišla, to je resnica. Preden mine osem dni, bo papež mrtev, prisegam vam... Pa kaj bi vi hodili na Caprera?... Vaša prisotnost lahko pokvari vse: ako pa delam sam, sem gotov svojega uspeha. Kaj hočete naposled? Da umrje... Saj bo umrl. Vaše maščevanje bo torej izvršeno... Dajte mi tisto strašno vodo, ki jo znate pripravljati!... In potem odidem!...«

Maga je skomizgnila.

»Vi ste otrok,« je dejala. »In vi ne veste, kaj je maščevanje. Jaz nočem tega, da papež umrje: jaz ga hočem umoriti. Rešila sem ga nekega dne, ko je bil nevarno bolan. Dajala sem mu sredstva, da je ugonabljali ljudi, ki so želeli njegove smrti. Vse to, sinko, pa sem storila zato, da si ga ohranim. Jaz hočem biti tam... Treba je, da me vidi in da govori z menoj v svoji poslednji uri. Imam mu povedati reči... reči, ki si jih nonavilam že dolga leta, in njegov smrtni boj ne bo tisti smrtni boj, ki mu ga pripravilam, ako jih ne sliši... Vi torej mislite, da bom obdajala Rodriga z ljubosumno skrbjo in vse svoje življenje čakala ugodnega trenotka — zato, da po neumnem prepustim svoje maščevanje drugemu?...«

Zasmejala se je z zlovesčim smehom.

»Jaz — ali slišite — jaz mu bom natočila strup...«

Jaz in nihče drugi!...«

Abat je molčal, z neizrekljivo grozo zroč na mračno postavo stare ženske, ki je bila v tem trenutku podobna boginji maščevanja.

»Vi me plašite!« je zajecjal naposled. »Dobro, storiti hočem, kar zahtevate...«

»Ali me boste ubogali do konca?...«

»Do konca...«

»Pojdiva torej... na pot!...«

Dve uri kasneje je zaprta kočija zapuščala Tivoli v smeri proti Ostiji, majhnemu morskemu pristanišču ob ustju Tibere nedaleč od Rima.

Stari Borgia se je bil v resnici zatekel na Caprera.

Novica o porazu v Peklenjski soteski je bila zadela Aleksandra VI. s strašnim udarcem, čim je bil docela nepričakovan. Ta starec, ki se ni bal ničesar na svetu, in čigar silna odločnost je ostajala še v sivih dneh čudovita, se je na tistem stresel pred svojim sinom Cezarjem. Poznal ga je do dna duše. Vedel je, da je zmožen umoriti očeta, in s tem, da mu je ponujal neprestano novih zavojevanj ter ga poganjal v vedno nove vojske, je pred vsem hotel ohraniti samega sebe.

Poraz je porušil vso to verstveno zgradbo; Cezarjeve sanje so izginjale v nič. In odslej se je moral Aleksander VI. tresti za svoje življenje.

In ko je sprejel Lukrecijinega poslanca, prinašajočega mu vest, da ona odhaja na Caprera, je bil njegov sklep storjen. Še drugi dan se je odpravil na pot, skoraj na skrivaj — samo največjim zaupnikom je povedal, da odhaja h hčerki, za nekaj dni, kakor se je izrazil. Par dni kasneje se je izkrcal na Capreri.

Lukrecija ga je sprejela z vsemi dokazi najživahnejše hčerinske radosti. Toda nenavadni prihod očeta ji je povzročal nejasno vznemirjenost ter jo navdal ob enem s prikrito jezo. Vse papeževo vedenje ji je pričalo, da so se godile katastrofe. Vrh tega se je zdel oče ves poln suma in si je hotel vzlic trudnosti takoj po svojem prihodu ogledati Lukrecijin grad.

Ta grad je stal na bregu morja, na tisti obali, ki gleda proti laški strani. S te strani je bil grad nedostopen; breg je štrlel od ostrih skal, in ob njihovem znožju je šumelo odbijanje temnosinjega morja.

Proti kopni strani je nudil širok jarek, napolnjen z vodo, enako in ne manj neprestopno zaščito. Stari Borgia se je zdel silno zadovoljen.

»Per bacco, hčerka,« je ponovil večkrat, »ti si izvrstna vojna stavbarica. Ta grad je nezavzet.«

Lukrecija, ki ni nikdar prav zaupala kapricam sreče, si je bila že pred večimi leti izprosila od očeta otoček Caprera za last; ozek rokav morja ga je ločil od Sardinije. Imela je svojo barko, ki je bila zmirom pripravljena za vožnjo. Ta barka, izvrstna jadernica, opremljena z deseterico mornarjev, katerih vdanost si je vedela Lukrecija pridobiti, je neprestano čakala njenih ukazov v ostijskem pristanišču. Druga barka, manjša sicer, a zato ne manj urnih jader, je bila zasidrana na zapadnem obrežju Caprere, nasproti Sardinije. Lukrecija je bila tako pripravljena na vsak dogodek, in njen beg je bil zavarovan, ako bi šlo kdaj po nesreči.

Grad sam se je sestavljal iz več oddelkov, med katerimi je bil poglaviti prostorna štirioznelna zgradba. V gradu je živelo kakih štirideset služabnikov, ne včevši Lukrecijinih ženskih. In ti služabniki, pripravljeni, da se izpremené v vojake ter služijo kot obrambna posadka, so bili sami ljudje, vdaní svojim gospodarič do smrti.

Birmska darila
najceneje pri J. Mulavec, Maribor, Kralja Petra trg 1.
Ogled neobvezen, neugajajoče se zamenja ali vrne denar.
1509

Vinočoč

Anton Zorko, Lažeršperk odprt. 1289

Mebilirano sobo,

lepo in zračno v Sočni ulici oddam takoj. Vprašati v trgovini Ivan Kravos, Aleksandrova c. 13. 1515

Lepo opremljeno sobo

z električno razsvetljavo in strogo separiranim vhodom oddam s 1. junijem. Magdalenska ul. 33-I. 1516

Gramofone

popravlja najbolje in najceneje mehanična delavnica Justin Gustinčič, Tattenbachova ulica. 14. 602

Predtiskanje najmodernejših vzorcev,

kakor tudi popravilo svilenih nogavic v ateljeju za perilo Rupnik, Slovenska ulica 20. 833

Madrace nove in stare

ceneno predela tapetnik Anton Arzenšek, Grajska ulica 2. 1447

Vse vrste pletenil

po meri. Popravila, spadajoča k tej stroki, izvršuje najbolje, hitro in ceneno mehanična pletarna Javornik, Vojašniška ul. 2. 364

Hotel Halbwild

V soboto, 24. maja ob 20. uri

družinski večerni koncert

Union pivo in prvovrstna vina. — Prvovrstno kislilo zelje in dobra kuhinja.

V nedeljo dopoldne in zvečer koncert

Državna razredna loterija

Poročilo iz kolekture Ant. Golež, Maribor, Aleksandrova cesta 12.

Žrebanje V. razreda, 19. kola, 13. dan, 22. maja t. l. izžrebani so bili sledeči dobitki (za eventualne tiskovne pogrške se ne odgovarja).

Din 300.000: 68815.

Din 30.000: 72695.

Din 20.000: 89470.

Din 10.000: 42213.

Din 4000: 381, 17789, 19313, 47450, 68784, 71569, 95676.

Din 2000: 208, 933, 6031, 6921, 7309, 8246, 9898, 11825, 12964, 16046, 18726, 20435, 22561, 22959, 30825, 32846, 33542, 33817, 38636, 46881, 48737, 49575, 50090, 51307, 51609, 54108, 55498, 56916, 57335, 67494, 70069, 70855, 74607, 76962, 79332, 81797, 84172, 87440, 87773, 87906, 88266, 89633, 90229, 93818, 99987.

Prihodnje žrebanje dne 23. maja.

Težko delo

je na polju. Posebno vročina povzroča utrujenost in hudo žejo. Kako osvežujoče vpliva skodelica zrnate kave! Kmalu izgineta utrujenost ter žeja in delo gre zopet naglo in ob veselem kramljanju od rok. Dobro zrnat kavo dobite pri tvrdki

Julio Meinl, uvoz kave

Maribor, Gosposka ul. 7

Ustanov. 1862.

Vrtni koncert

v nedeljo 25. tm. v gostilni

Tomše Pekre

Spominjajte se CMD!

Važni so tehnični pripomočki!
Važni so kemični preparati!
Najbolj važna pa je prvovrstna strokovna izvežbanost!

Zato dobite naravno lepe,

trajnekodre

samo v salonu

FETTICH — FRANKHEIM — MARIBOR

Ulica 10. oktobra 3.

Zahtevajte povsod „Večernik!“